

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3761

Vragen van het lid **Van Haga** (Groep Van Haga) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *puntief onderzoek door de IGJ ten aanzien van de voorganger van Baptistengemeente De Rank* (ingezonden 5 augustus 2022).

Antwoord van Minister **Kuipers** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 25 augustus 2022).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het feit dat de onder uw verantwoordelijkheid staande Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) het voornemen heeft geuit een boete op te leggen aan predikant Rennie Schoorstra van Baptistengemeente De Rank in Alkmaar wegens overtreding van de Geneesmiddelenwet, omdat de IGJ meent geloofsovertuigingen die de predikant in de uitoefening van zijn ambt gedurende een godsdienstoefening heeft gedaan te mogen aanmerken als ongeoorloofde reclame voor een geneesmiddel?

Antwoord 1

Ja

Vraag 2

Op welke wijze is er een klacht ontvangen, gezien IGJ stelt dat er een klacht is ontvangen? Stimuleert de IGJ op enigerlei wijze het indienen van klachten?

Antwoord 2

IGJ heeft een melding ontvangen. Naar aanleiding daarvan is zij een onderzoek gestart. IGJ doet soms een oproep tot melden over risico's in de zorg. Bijvoorbeeld als de indruk bestaat dat er onderrapportage is, of als bij het publiek niet duidelijk is dat IGJ toezichthouder is op bepaalde zaken. IGJ heeft geen oproep voor meldingen gedaan relatie tot het toezicht op verboden reclame.

Vraag 3

Bent u zich ervan bewust dat de vrijheid van godsdienst is opgenomen in de Grondwet en in verschillende mensenrechtenverdragen waarbij Nederland partij is, en dat dit dus betekent dat leden van een geloofsgemeenschap, en meer in het bijzonder de voorganger, een grote mate van vrijheid genieten in het belijden en verkondigen van hun overtuigingen? Zo ja, hoe rijmt u dat

met het doen van punitief onderzoek naar vermeende reclame gedurende de godsdienstoefening?

Antwoord 3

Uiteraard ben ik mij bewust van de vrijheid van godsdienst. Godsdiensten verdienen bescherming onder artikel 9 EVRM. Er moet onderscheid gemaakt worden tussen de vrijheid van geloof (vrijheid van godsdienst) en geloofsuitingen. De vrijheid van godsdienst betekent dat men vrij is te geloven wat men wil, maar aan uitingen van dit geloof mogen beperkingen worden gesteld, bijvoorbeeld ter bescherming van de volksgezondheid.

Kortom, de vrijheid van godsdienst gaat niet zo ver dat daarmee de volksgezondheid onaanvaardbaar in gevaar mag worden gebracht. Gedragingen binnen kerken, waaronder geloofsuitingen, zijn, op grond van de godsdienstvrijheid, niet uitgezonderd van de reikwijdte van verbodsbepalingen die ook buiten de kerk gelden. Een geloofsovertuiging rechtvaardigt dus niet alle uitingen van het geloof.

De Geneesmiddelenwet bevat diverse verbodsbepalingen die strekken ter bescherming van de gezondheid. Deze bepalingen kunnen leiden tot een beperking op de vrijheid om godsdienst te belijden of overtuiging tot uiting te brengen, maar enkel wanneer dit in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de bescherming van de gezondheid als bedoeld in artikel 9 lid 2 EVRM.

Dit betekent dat IGJ bij vermeende overtredingen van wettelijke bepalingen gebruik kan maken van de haar toekomende bevoegdheden en daarmee soms ook geloofsuitingen kan beperken indien dit noodzakelijk is ter bescherming van de volksgezondheid.

Vraag 4

Erkent u dat de beslissing om onderzoek te doen naar geloofsuitingen binnen een geloofsgemeenschap ingrijpend is en daarom niet lichtvaardig mag worden genomen? Bent u vooraf van dit onderzoek in kennis gesteld en heeft u daarmee ingestemd? Zo nee, waarom niet? Op welk ambtelijk niveau is de beslissing dan wel genomen?

Antwoord 4

IGJ is onafhankelijk toezichthouder die haar eigen afwegingen maakt. Ik ben van tevoren niet op de hoogte gesteld van dit onderzoek. Al het werk van IGJ moet uiteraard zorgvuldig plaatsvinden. Dit geldt ook voor het onderzoek naar de uitingen in deze zaak. De Geneesmiddelenwet bevat echter verbodsbepalingen die het recht op vrijheid van geloofsuiting kunnen beperken. Onderzoek hiernaar valt onder de reguliere toezichtstaken van IGJ.

Vraag 5

Erkent u dat het geloofsgemeenschappen vrij staat te geloven dat bepaalde nutriënten en geneesmiddelen, waaronder ivermectine, heilzaam kunnen werken bij Covid-19, ook al is uw departement niet overtuigd door de uitvoerige wetenschappelijke literatuur en ervaringen van artsen die dit geloof ondersteunen?

Antwoord 5

Een ieder in Nederland is vrij om zijn eigen overtuigingen te vormen en te delen, zolang dit past binnen de grenzen van de wet.

Vraag 6

Erkent u dat het geloofsgemeenschappen vrij staat zich binnen hun kring ook feitelijk te gedragen overeenkomstig hun overtuigingen?

Antwoord 6

Zie mijn antwoord op vraag 3.

Vraag 7

Erkent u dat een redelijkerwijs te verwachten gevolg van het onderzoek van de IGJ en het geuite voornemen een boete op te leggen, is dat predikanten zich minder vrij voelen in het uiten van hun geloof gedurende de godsdienstoefening en dat dit onderzoek en dat voornemen alleen al daarom een beperking van de belijdenisvrijheid inhoudt?

Antwoord 7

Nee. Er wordt niet ingegrepen op de vrijheid van mensen om hun geloof gedurende de godsdienstoefening te uiten.

Vraag 8

Kunt u uitleggen op basis van welke belangenafweging is besloten tijd en middelen in te zetten voor deze zaak, gezien de IGJ zich beklaagt over een tekort aan personele en financiële middelen? Deelt u de opvatting dat de IGJ niets belangrijkers te doen heeft? Acht u het gerechtvaardigd dat nog meer publieke middelen aan deze zaak worden besteed?

Antwoord 8

IGJ heeft een melding ontvangen en heeft daarnaar onderzoek gedaan. Gelet op de capaciteit aan inspecteurs, het grote veld aan onder toezicht staanden en daaruit voortvloeiende veelheid van meldingen, thema's en trajecten, moet IGJ inderdaad keuzes maken en prioriteren. Dat doet zij risico-gestuurd. IGJ is onafhankelijk toezichthouder die haar eigen afwegingen maakt en ik meng mij niet in deze afweging.

Vraag 9

Kunt u een overzicht geven van alle zaken waarin de IGJ onderzoek doet of heeft gedaan naar geloofsgemeenschappen in verband met vermeende uitlatingen over behandelmogelijkheden bij Covid-19?

Antwoord 9

IGJ heeft mij laten weten dat het onderzoek waar deze vragen over gaan het enige onderzoek is waarbij opvolging is gegeven aan een melding over uitingen van een voorganger.

Vraag 10

Kunt u aangeven welk percentage van de patiënten voor wie deze recepten zijn uitgeschreven is overleden, in het ziekenhuis is opgenomen dan wel zonder ziekenhuisopname is genezen, gezien de IGJ niet alleen optreedt tegen geloofsgemeenschappen die geloven dat bepaalde nutriënten en geneesmiddelen, waaronder ivermectine, heilzaam kunnen werken bij Covid-19, maar ook tegen artsen en apothekers die op grond van wetenschappelijke literatuur en eigen ervaring dezelfde mening zijn toegedaan en de IGJ meerdere honderden doktersrecepten in beslag heeft genomen waarbij ivermectine of hydroxychloroquine is uitgeschreven bij Covid-19? Kunt u aangeven hoe deze percentages zijn voor andere patiënten die met Covid-19 onder behandeling van een huisarts zijn geweest?

Antwoord 10

Dat kan ik niet aangeven omdat ik niet beschik over deze cijfers.

Vraag 11

Is het juist dat hydroxychloroquine gedurende een periode in de tweede lijn is ingezet voor de behandeling van Covid 19?

Antwoord 11

Dit klopt. Onder andere in dit onderzoek¹ van het VUMC kan over deze inzet worden gelezen. Ook is dit middel enige tijd opgenomen in de behandelrichtlijn van het SWAB, waarin momenteel staat: «Een van de eerste versies van het SWAB-COVID-19-document gaf een dosisadvies van 2 x 400 mg hydroxychloroquine sulfaat op dag 1, vervolgens 2 x 200 mg hydroxychloroquine sulfaat op dag 2–5.» Inmiddels is opgenomen: «Alles bijeengenomen moet op grond van meerdere grote gerandomiseerde studies en een meta-analyse op dit moment geconcludeerd worden dat hydroxychloroquine en chloroquine (ook in combinatie met azitromycine) niet effectief zijn in de behandeling of preventie van COVID-19.»²

¹ Outcomes of Persons With COVID-19 in Hospitals With and Without Standard Treatment With (Hydroxy)chloroquine | medRxiv.

² Medicamenteuze behandeling voor patiënten met COVID-19 (infectie met SARS-CoV-2) | SWAB].

Vraag 12

Erkent u dat een zinvolle maatschappelijke discussie over de vraag welke keuzes kunnen worden gemaakt om Covid-19 tegemoet te treden, vergt dat alle verschillende opvattingen de ruimte hebben om hun wetenschappelijke onderbouwingen naar voren te brengen? Bent u bekend met het feit dat ten gevolge van punitief optreden door de IGJ een groot aantal wetenschappelijke publicaties en vertalingen daarvan voor een groter publiek, over onder meer hydroxychloroquine en ivermectine, is verwijderd van de website zelfzorgcovid19.nl van de Algemene Nederlandse BurgerBelangen Vereniging (ANBB)? Erkent u dat hierdoor het vrije debat wordt belemmerd en dat partijen zoals de heer Schoorstra, die zich tegenover de IGJ op deze literatuur willen beroepen, in hun verdediging worden geschaad?

Antwoord 12

Ik ben er niet mee bekend dat de genoemde publicaties van de website zelfzorgcovid19.nl zijn verwijderd. IGJ heeft niet verzocht om publicaties van voornoemde website te verwijderen.

Vraag 13

Bent u bereid uw verantwoordelijkheid te nemen door een aanwijzing aan de IGJ te geven dat buiten geval van evident misbruik serieuze bijdragen aan de geloofsbelijdenis, aan het politieke, maatschappelijke of wetenschappelijke debat waarin mogelijke voor- of nadelen van geneesmiddelen aan de orde komen, niet dienen te worden aangemerkt als reclame?

Antwoord 13

Nee. De inspectie is onafhankelijk in haar toezicht en moet bij vermeende overtredingen van wettelijke bepalingen gebruik kunnen maken van de haar toekomende bevoegdheden.